

คำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญที่ ๑/๒๕๕๖

นายประสาร มฤคพิทักษ์

ผู้ร้อง

สมาชิกวุฒิสภา และคณะ รวม ๒๔ คน

นายวราเทพ รัตนากร

ผู้ถูกร้อง

รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี

รธน. มาตรา ๑๗๔ (๕) มาตรา ๑๘๒ วรรคหนึ่ง (๓) และ (๕)

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๘๒ วรรคหนึ่ง บัญญัติให้ความเป็นรัฐมนตรีสิ้นสุดลงเมื่อ (๕) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๗๔ ซึ่งรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๗๔ (๕) บัญญัติว่าต้องไม่เคยต้องคำพิพากษาให้จำคุกโดยพันธโทษมายังไม่ถึงห้าปีก่อนได้รับแต่งตั้ง ... การกำหนดลักษณะต้องห้ามของการเข้าดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีเพราะเหตุที่บุคคลนั้นเคยต้องคำพิพากษาให้จำคุกตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๗๔ (๕) ไม่ได้เป็นการห้ามโดยเด็ดขาด ยังคงเปิดโอกาสให้บุคคลนั้นเข้าดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีได้เมื่อพ้นระยะเวลาหลังจากพันธโทษมาแล้วห้าปี โดยเหตุที่การสิ้นสุดความเป็นรัฐมนตรีตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๘๒ วรรคหนึ่ง (๓) และ (๕) อยู่ในมาตราเดียวกัน จึงต้องพิจารณาเปรียบเทียบกัน เมื่อมาตรา ๑๘๒ วรรคหนึ่ง (๓) บัญญัติให้ความเป็นรัฐมนตรีต้องสิ้นสุดลงเมื่อต้องคำพิพากษาให้จำคุก แม้คดีนั้นจะยังไม่ถึงที่สุดหรือมีการรอการลงโทษ แสดงว่ารัฐธรรมนูญมีเจตนารมณ์ให้ผู้ที่ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีที่ต้องคำพิพากษาให้จำคุกขณะดำรงตำแหน่ง ต้องสิ้นสุดการเป็นรัฐมนตรีทันที แม้ว่าคำพิพากษานั้นจะยังไม่ถึงที่สุดหรือคำพิพากษานั้นศาลจะให้รอการลงโทษก็ตาม ส่วนการเคยต้องคำพิพากษาให้จำคุกตามมาตรา ๑๗๔ (๕) เป็นเพียงการกำหนดเงื่อนไขและเงื่อนไขของการเข้าดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีเท่านั้น แม้จะบัญญัติไว้เป็นส่วนหนึ่งของการสิ้นสุดการดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีตามมาตรา ๑๘๒ วรรคหนึ่ง (๕) ก็ตาม แต่ก็มีความหมายที่ต่างไปจากมาตรา ๑๘๒ วรรคหนึ่ง (๓) คำว่าต้องคำพิพากษาให้จำคุกตามมาตรา ๑๘๒ วรรคหนึ่ง (๕) ประกอบมาตรา ๑๗๔ (๕) หมายความว่าต้องคำพิพากษาให้จำคุกโดยต้องมีการจำคุกจริงเท่านั้น มิใช่กรณีที่ศาลพิพากษาให้จำคุกแต่ให้รอการลงโทษไว้เมื่อปรากฏว่าผู้ถูกร้องเคยต้องคำพิพากษาของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองให้จำคุก ๒ ปี โดยให้รอการลงโทษไว้มีกำหนด ๒ ปี จึงถือไม่ได้ว่าผู้ถูกร้องเคยต้องคำพิพากษาให้จำคุกตามความหมายของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๗๔ (๕) ความเป็นรัฐมนตรีของผู้ถูกร้องจึงไม่สิ้นสุดลงตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๘๒ วรรคหนึ่ง (๕) ประกอบมาตรา ๑๗๔ (๕)

ย่อโดย นางสาวสุมาภรณ์ ศรีม่วง

นักวิชาการคดีรัฐธรรมนูญชำนาญการพิเศษ

นางสาววรรณรัตน์ สุพรรณธีราร

ผู้อำนวยการกลุ่มงานคดี ๓

นางสาวณิชาภา ภูมินายก

ผู้อำนวยการสำนักคดี ๒

หมายเหตุ

- คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญฉบับนี้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐